

17th STUDENICA
ACADEMY

Vrnjaska Banja
07-09. October 2012.

**Diagnostics and
Therapy for Advanced
Gastrointestinal Tumors**

ГЕТОПИС
СТУДЕНИЧКЕ
АКАДЕМИЈЕ
ANNALS OF THE ACADEMY OF STUDENICA
UDC: 616-006 ISSN: 1450-708

Epidemiologija malignih gastrointestinalnih tumora

M. Miladinov-Mikov

Institut za onkologiju Vojvodine, Sremska Kamenica, Srbija

Prema proceni Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC), maligni gastrointestinalni tumori (GIT) su u 2008. godini obuhvatali 31% (oko 3,78 miliona) ukupnog broja novoobolelih od svih lokalizacija malignih tumora u svetu i istovremeno 37% (2,8 miliona) ukupnog broja umrlih. Procenjuje se da će u 2030. godini broj obolelih od GIT u svetu dostići 6,75 milion a broj umrlih od istih 4,98 miliona.

Procentualna zastupljenost obolelih od GIT prema lokalizaciji je sledeća: kolorektum 32%, želudac 26%, jetra 19%, jednjak 12%, pankreas 7% i žučni putevi 4%. Struktura mortaliteta je drugačija: želudac 26%, jetra 25%, kolorektum 22%, jednjak 14%, pankreas 9% i žučni putevi 4%.

Najviše stope incidencije i mortaliteta GIT u svetu imaju zemlje Azije (Mongolija, Koreja, Kina) zbog visoke zastupljenosti lokalizacija na jetri, želucu i jednjaku. Među evropskim zemljama najviše su stope u Slovačkoj, Mađarskoj, Češkoj gde dominira lokalizacija na kolorektumu.

U Vojvodini je, prema podacima Registra za rak Vojvodine - Instituta za onkologiju Vojvodine, u 2009. od GIT obolelo 2.402 osobe (25%) a iste godine ih je umrlo 1.643 (27%), sa sirovim stopama incidencije od 122,03/100.000 i mortaliteta od 83,74/100.000. Vodeća lokalizacija među GIT u Vojvodini je kolorektalni karcinom sa 1452 obolela (60% svih GIT) i 798 umrlih (26%).

Povoljna epidemiološka situacija u svetu i kod nas, zasnovana na značajnom trendu opadanja stopa incidencije i mortaliteta praćena tokom više decenija, od svih lokalizacija GIT evidentna je samo kod lokalizacije na želucu, što se može oblasniti primenom antibiotika (smanjenje prevalencije infekcije uzrokovanom *Helicobacter pylori*) i promenom načina konzerviranja hrane na globalnom nivou (zamrzavanje umesto salamurenja i dimljenja).

Kolorektalni karcinom, kao vodeća lokalizacija GIT, u svetu i kod nas, ima intenzivan trend porasta incidencije (izuzev SAD i Japana). Međutim, dok trendovi mortaliteta imaju intenzivan porast u zemljama u razvoju, u razvijenim zemljama oni imaju stabilan pad, što je rezultat sprovođenja mera sekundarne prevencije.